

Ensihoidon ja poliisin yhteistyö tehtävillä

Ensihoitajien kokemuksia yhteistyön toimivuudesta

LAB-ammattikorkeakoulu

Ensihoitaja (AMK)

2022

Kaisa Kurtti

Lauri Lassila

Tiivistelmä

Tekijä(t) Kurtti Kaisa Lassila Lauri	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 25	Valmistumisaika 2022
Työn nimi Ensihoidon ja poliisin yhteistyö tehtävillä - Ensihoitajien kokemuksia yhteistyön toivuudesta		
Tutkinto ja koulutusala Ensihoitaja (AMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja) LAB-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa ensihoitajien kokemuksia poliisin kanssa työskentelystä ensihoito- ja poliisijohtoisilla tehtävillä. Opinnäytetyön tavoitteena oli muodostaa käsitys siitä, millaiseksi ensihoitajat kokevat yhteistyön poliisin kanssa. Saatuja tuloksia voidaan hyödyntää yhteistyön kehittämiseen tulevaisuudessa.</p> <p>Opinnäytetyön aineisto kerättiin puolistrukturoidun teemahaastattelun avulla. Haastateltavat olivat ensihoidossa työskenteleviä tai työskennelleitä henkilöitä. Aineisto analysoitiin induktiivista sisällönanalyysiä käyttäen.</p> <p>Aineisto jaettiin ensihoitajien mielestä tärkeisiin ja haastaviin yhteistyöhön vaikuttaviin tekijöihin, sekä haastateltavien näkemyksiin siitä, kuinka yhteistyötä voisi kehittää. Tärkeimmäksi koetuiksi tekijöiksi nousivat viestintä, vuorovaikutus ja molemminpuolinen ymmärrys toisen toimintaa ohjaavista säädöksistä. Haasteellisiksi koetuiksi asioiksi nousivat poliisien resurssien riittämättömyys, ennakkoasenteet, kiire, kommunikaation käynnistäminen ja epätietoisuus poliisin toimintaa ohjaavista säädöksistä.</p> <p>Tulosten perusteella yhteistyö on toimivaa. Yhteistyötä voisi kuitenkin parantaa yhtenäistämällä alueellisia toimintaohjeita ja lisäämällä poliisin resursseja.</p>		
Asiasanat ensihoitaja, poliisi, yhteistyö		

Abstract

Author(s) Kurtti Kaisa Lauri Lassila	Type of Publication Thesis, UAS Number of Pages 25	Published 2022
Title of Publication Co-operation between paramedics and police: survey of experiences and thoughts of paramedics while co-operating with police		
Degree and field of study Bachelor of Healthcare, Paramedic		
Name, title and organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party) LAB University of applied sciences		
Abstract <p>The purpose of this thesis was to map experiences of paramedics when co-operating with police. The target of the thesis was to form an understanding of how paramedics experience the cooperation between paramedics and police and to enable developing of cooperation utilizing these results.</p> <p>Material of the research was gathered through half-structured theme interviews. The interviewees were working or had worked as a paramedic. The material was analyzed by using inductive content analysis.</p> <p>The material was separated to factors that paramedics consider important and factors that paramedics consider challenging but also how paramedics would develop the challenging factors. Factors considered important were communication, interaction, and mutual understanding of each other's work-related regulations. Challenging factors were insufficient resources of police, prejudices, rush, starting communication and uncertainty of regulations guiding police work.</p> <p>Based on the results, co-operation is functional. Co-operation could be improved by unifying regional operating instructions and by increasing police resources.</p>		
Keywords paramedic, emt, police, co-operation		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Ensihoito.....	2
2.1	Ensihoitopalvelu	2
2.2	Ensihoitaja.....	2
3	Yhteistyö ensihoidon ja poliisin välillä	4
3.1	Yhteistyön määritelmä	4
3.2	Poliisi.....	5
3.3	Tehtävät ensihoidon ja poliisin välillä	5
4	Opinnäytetyön asetelma ja menetelmä	9
4.1	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	9
4.2	Teemahaastattelu.....	9
4.3	Aineiston keruu.....	10
4.4	Aineiston analysointi.....	11
5	Tulokset.....	14
5.1	Taustatekijät	14
5.2	Haastateltavien kokemus ensihoidon ja poliisin välisestä yhteistyöstä	14
5.3	Ensihoitajien yhteistyön kannalta tärkeäksi kokemat asiat	14
5.4	Ensihoitajien kokemat haasteet yhteistyössä.....	15
5.5	Kehitysideoita	16
5.6	Yhteinen tavoite.....	17
6	Johtopäätökset	18
6.1	Johtopäätökset omista tuloksista	18
6.2	Johtopäätökset poliisiammattikorkeakoulun tuloksista	18
7	Pohdinta	20
	Lähteet	22

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

Liite 2. Saatekirje

1 Johdanto

Ensihoito ja poliisi tekevät yhteistyötä tehtävillä, joihin usein liittyy väkivalta, kuten ampuminen, puukotus tai pahoinpitely. Näiden lisäksi ensihoitojohtoisilla tehtävillä voidaan tarvita poliisia, näistä esimerkkejä ovat työtaturmat, kuolemantapaukset ja mielenterveyteen liittyvät tehtävät.

Ensihoidon ja poliisin yhteistyöstä on hyvin vähän tutkimuksia tai tilastoja ja valtakunnallisia tilastoja ei ole. Vuodesta 2003 Helsinki on pitänyt kirjaa poliisijohtoisista ensihoidon erikoistilanteista. Helsingissä poliisijohtoisien erikoistilanteiden määrä oli vain 0,05 %, mikä tekee vuodessa 24 tehtävää (Kuisma ym. 2018, 741; Vainionpää ym. 2011, 159). Poliisitarkastaja Marko Heikkilä kertoo Ylen uutisessa, ettei poliisilla ole erillistä tilastointia esimerkiksi siitä, kuinka useasti poliisi on joutunut turvaamaan ensihoitoa potilaan kuljettamisen ajan. Jutussa käy ilmi, että virka-aputehtävät ovat päivittäisiä, joskus jopa useasti vuorokaudessa (Latva-Teikari 2020). Ensihoitoa opettavissa ammattikorkeakouluissa ja työelämässä on ohjeistuksia yhteistyötehtäviä varten, mutta tietoa niiden toimivuudesta ja riittävydestä ei ole.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli kartoittaa ensihoitajien kokemuksia siitä, millaisena he kokevat yhteistyön poliisin kanssa. Opinnäytetyö tehtiin rinnakkain Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa. Tavoitteena oli nostaa esiin yhteistyön kannalta tärkeäksi, sekä haastavaksi koetut asiat. Yhteisenä tavoitteena oli kartoittaa molempien ammattiryhmien kokemuksia yhteistyöstä. Näiden tulosten perusteella pyrittiin selvittämään, miten yhteistyö toimii ja miten sitä voisi kehittää tai muuttaa. Tuloksia voidaan hyödyntää oppilaitoksissa tai työpaikoilla kehittämis- ja koulutustarkoituksiin.

2 Ensihoito

2.1 Ensihoitopalvelu

Ensihoito on sairaalan ulkopuolella tapahtuvaa potilaan tilan ja hoidon arvioimista. Sen tehtävänä on tunnistaa ja tutkia sairastunut tai loukkaantunut potilas ja aloittaa tälle tarvittavat hoidot, sekä kuljettaa sairaalaan. Ensihoidon tehtävät ovat laajakirjoisia ja niistä noin puolet eivät liity potilaan äkilliseen sairastumiseen tai tapaturmaan. Muun muassa tämän vuoksi, ensihoito vaatii ammattilaiselta laajaa osaamista terveydenhuollosta, sairauksista sekä ihmisen fysiologiasta ja anatomiasta (Määttä & Harve-Rytsälä 2021, 15–17.).

Ensihoitoa koskevat lait säätävät sosiaali- ja terveysministeriö, joiden vastuulla on myös yleisesti valvoa ensihoidon toimintaa. Järjestämisvastuu on sairaanhoitopiireillä, jotka luovat yhdessä terveydenhuoltopisteiden kanssa palvelutasopäätöksen, joka määrittelee mitä ensihoidon tulee sisältää. Sisältöön kuuluvat palvelun järjestäminen, palveluun kuuluva sisältö, henkilöstöltä vaadittava koulutus, tavoiteajat väestön saavuttamiseksi ja muut asiat, jotka vaikuttavat palvelun tuottamiseen. Nämä muodostavat kokonaisuuden, joka on alueen tarpeiden mukaan suunniteltu ja toimii saumattomassa yhteistyössä muun terveydenhuollon kanssa. (Sosiaali- ja terveysministeriö a.).

2.2 Ensihoitaja

Ensihoidossa työskentelee sosiaali- ja terveysalan koulutuksen saanut henkilö, jolla on perus- tai hoitotason koulutus ja veloitteet. Perustason ensihoitajana voi työskennellä lähihoitajat, jotka on käynyt ensihoidon osaamisalan, pelastajat tai sairaanhoitajat. Hoitotason ensihoitajana työskentelevät henkilöt, jotka ovat suorittaneet ammattikorkeakoulututkinnon ensihoidosta tai sairaanhoitajat, jotka ovat suorittaneet ensihoitoon vaadittavan lisäkoulutuksen. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017, 8 §.)

Ensihoitajat toimivat yksikössä, joka on perustason- tai hoitotason yksikkö. Perustasolla olevassa yksikössä toisen on oltava terveydenhuollon ammattihenkilö ja suuntautuminen ensihoitoon. Toisella yksikössä työskentelevällä voi olla terveydenhuollon- tai pelastajantutkinto, tai näitä vastaava aikaisempi tutkinto. Hoitotason yksikössä vähintään toisella on oltava ammattikorkeakoulututkinto ensihoidosta tai sairaanhoidosta ensihoitoon painottuvalla lisäkoulutuksella. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017, 8 §.)

Ensihoitajan työ on tehdä potilaalle hoidon tarpeen arviointi tapahtumapaikalla. Hoidon tarpeen arviointi on sosiaali- ja terveydenhuoltolaissa määritelty hoidon osa, jonka avulla lähdetään rakentamaan arviota potilaan jatkosta eri hoidonpiirien pariin (Valvira, Hoidon

tarpeen arviointi). Ensihoidossa arviossa pyritään selvittämään, onko potilas kiireellisen vai kiireettömän hoidon tarpeessa.

Ensihoitaja ei toistaiseksi ole Suomessa nimikesuojattu ammattihenkilö. Nimikesuojattu ammattihenkilö tarkoittaa Valviran mukaan henkilöä, joka on suorittanut valtioneuvoston asetuksella määrittelemän koulutuksen (Finlex 559/1994). Nimikesuojattuja ammatteja ovat muun muassa sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja.

3 Yhteistyö ensihoidon ja poliisin välillä

3.1 Yhteistyön määritelmä

Riippuen alasta, yhteistyön määritelmät vaihtelevat paljon. Yhteistyöllä tarkoitetaan esimerkiksi yhteisten tavoitteiden toteuttamista, pidempään jatkuvaa vuorovaikutusta, yhteistä ongelmanratkaisutapaa ja tiedon jakamista eri yksiköiden välillä. (Lewis 2006)

Toisen analyysin mukaan yhteistyön keskeisiin käsitteisiin kuuluvat kumppanuus, jakaminen, valta ja keskinäinen riippuvuus. Jakaminen terminä sisältää vastuun jakamisen, jaetun päätöksenteon, jaetut arvot, jaetun tiedon ja suunnittelun. Kumppanuus-termiin kuuluvat keskinäinen luottamus, toisen osaamisen kunnioitus ja yhteiset tavoitteet. Valta perustuu yhteistyötä tekevien tahojen osaamiseen, ei niinkään nimikkeisiin. (Isoherranen 2012)

Aira (2012, 129) kuvaa tekemässään väitöskirjassa yhteistyön olevan merkittävä osa työtä eri organisaatioiden sisällä, sekä eri organisaatioiden välillä. Yleisimmin yhteistyö koetaan positiivisena ilmiönä, mutta yksittäisen työntekijän kohdalla yhteistyö voidaan pahimmillaan kokea ylimääräisenä taakkana. Yhteistyö voi viedä aikaa muilta työtehtäviltä. Aira kuvaa johtopäätöksissään, että mikäli yhteistyön ei koeta tuottavan haluttuja tuloksia, mutta sen tekemistä vaaditaan, ollaan tekevinään yhteistyötä, mutta yhteistyöstä saatavat hyödyt jäävät saamatta.

Airan (2012, 129) tekemän tutkimuksen tulosten mukaan yhteistyö on moniulotteinen ilmiö, mikä osittain selittyy sen kontekstisidonnaisuudesta. Vuorovaikutus luo, ylläpitää ja muokkaa yhteistyöprosessia. Yhteistyö vaatii yhteisten tavoitteen. Yhteistyö lähtee usein liikkeelle uuden asian luomisesta, tai ongelman ratkaisusta. Yhteistyö vaatii osapuolilta panostusta. Aira (2012, 130) kuvaa tuloksissaan, että hyvätkin jo olemassa olevat yhteistyön rakenteet jäävät tyhjiksi, mikäli yhteistyötä ei aktiivisesti toteuteta. Yhteistyö voi kuitenkin toteutua hajautuneesti tilanteissa, joissa yhteistyö on esimerkiksi organisatorisesti hajautunut. Yhteistyön onnistuminen vaatii vuorovaikutusta joko kasvokkain tai jonkin viestintävälineen avulla.

Airan (2012, 130–131) tutkimuksen tulosten mukaan toimivaa yhteistyötä kuvaavat seuraavat vuorovaikutuksen ilmiöt:

1. Vuorovaikutussuhteiden hallinta
2. Tiimin prosessien hallinta
3. Verkoston hallinta

Vuorovaikutussuhteiden hallinnalla tarkoitetaan vuorovaikutussuhteiden ylläpitoa, luottamuksen rakentamista sekä tasapainoa etäisyyden ja läheisyyden välillä. Tiimin prosessin hallinnassa, kyse on tiimin muodostamisesta, aktiivisesta johtamisesta ja vuorovaikutuskäytänteiden luomisesta. Kolmannessa vuorovaikutuksen ilmiössä, verkoston hallinnassa, pääasioita ovat keskinäisen kilpailun hallinta, erilaisuuksien hyödyntäminen ja suunnitelman konkretisoituminen ja sen toteutus. (Aira 2012)

3.2 Poliisi

Poliisi on valtioneuvoston asetuksella säädetty virkamies. Poliisit jaetaan päällystään, alipäällystään ja miehistöön. Heidän tehtäviensä ovat kansalaisten turvallisuuden suojaaminen, oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen suojeleminen, sekä ylläpitää yleistä järjestystä. Tehtäviin kuuluvat rikosten ennalta ehkäiseminen, selvittäminen, paljastaminen ja syyteharkintaan saattaminen. Lisäksi poliisi turvaa yhteistyössä muiden ammattiryhmien kanssa niin yksilön kuin kansan turvallisuutta. (Poliisilaki 1 § 1)

Poliisille on annettu käsky- ja toimintavaltaa, joiden nojalla heillä on virkatehtävän niin vaatiessa oikeus puuttua ihmisen perus- ja ihmisoikeuksiin (Rantaeskola ym. 2012, 25). Laajoja vallankäyttöoikeuksia ohjaavat lakiin kirjatut periaatteet: perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suhteellisuusperiaate, vähimmän haitan periaate ja tarkoitussidonnaisuuden periaate. Tämä tarkoittaa sitä, että poliisin vallankäyttö tulee olla perusteltua ja suhteutettua tehtävän laatuun ja kokonaisarviointiin eivätkä ne saa aiheuttaa enempää haittaa tai vahinkoa kuin on välttämätöntä. (Helminen ym. 2012, 204–206, HE 224/2010.)

3.3 Tehtävät ensihoidon ja poliisin välillä

Ensihoitaja sekä poliisi työskentelevät kansan keskellä ja tehtävät ovat pääosin sairaalan ja poliisilaitoksen ulkopuolella. Tilanteita on vaikea ennakoida ja ympäristö sekä asiakkaat vaihtelevat päivittäin. Ensihoidossa mielenterveyteen, työtaturmiin, väkivaltaan ja kuolemaan liittyvät tehtävät vaativat useasti yhteistyötä poliisin kanssa. Avaamme nämä tehtävät ja tilanteen, milloin poliisi liittyy näihin tehtäviin.

Mielenterveystehtävät

Suomen perustuslaissa (731/1999) on säädetty ihmisen perusoikeuksista, joihin kuuluu myös itsemääräämisoikeus. Tarkemmin tämä oikeus määritellään Mielenterveyslaissa (Mielenterveyslaki 1116/1990 § 22 a) sekä Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992).

Potilasta tulee hoitaa yhteisymmärryksessä tämän kanssa, jotta itsemääräämisoikeus toteutuu. Jos potilas kieltäytyy hoidosta, häntä täytyy hoitaa yhteisymmärryksessä toisella tavalla, joka on lääketieteellisesti hyväksytty. Tilanteissa, joissa potilas ei itse pysty päättämään hoidostaan, on kuultava tämän lähiomaisia, laillista edustajaa tai muuta läheistä. Jos potilaan tahdosta ei saa selvyyttä, Laki potilaan asemasta ja oikeudesta (785/1992 § 8) määrää, että hänelle on annettava tästä huolimatta tarpeen vaadittavaa hoitoa, jos potilaan tila uhkaa tämän henkeä tai terveyttä.

Ensihoito kohtaa mielenterveyspotilaita viikoittain, mutta suurin osa näistä potilaista eivät ole ensihoito palveluiden tarpeessa. Ensihoito kohtaa kuitenkin yhä useammin potilaita, jotka ovat psykiatrisen avun tarpeessa. Näillä potilailla on yleistä päihteiden käyttö, psykoottisuus, itsemurhayritykset sekä haluttomuus yhteistyöhön (Kuisma ym. 2018). Kun potilas kieltäytyy hoidosta, on ensihoidon tehtävä arvioida, onko potilaan tila sellainen, että tämä vaatisi välitöntä hoitoa, hoitotoimenpidettä tai lääkärin arviota. Tällöin puhutaan tahdosta riippumattomasta hoidosta.

Potilas voidaan Mielenterveyslain (1116/1990) mukaan määrätä tahdosta riippumattomaan psykiatriseen sairaalahoitoon. Tällöin seuraavat kolme kriteeriä on täyttyttävä yhtäaikaisesti:

1. Potilas todetaan olevan psykoottisesti mielisairas
2. Hän on mielisairautensa vuoksi hoidon tarpeessa siten, että ilman hoitoa jääminen pahentaisi olennaisesti mielisairautta tai vakavasti vaarantaisi potilaan tai muiden henkilöiden terveyttä tai turvallisuutta; ja
3. Mikään muu mielenterveyspalvelu ei ole riittävä tai ei sovellu käytettäväksi arviointi tilanteessa (Mielenterveyslaki 1116/1990 § 8.)

Jos tahdosta riippumattoman hoidon kriteerit todennäköisesti täyttyvät, terveyskeskuksen vastaava lääkäri tai muu hänen nimeämänsä lääkäri arvioi, tuleeko potilas toimittaa arvioon (M1-lähete).

Jos potilas edelleen kieltäytyy hoidosta, tulee virkalääkärin tehdä poliisille virka-apupyyntö (ei-virkasuhteessa olevan lääkärin on konsultoitava tilanteessa virkalääkäriä). Viranomaisen on Hallintolain (434/2003 § 10) mukaan avustettava toista viranomaista sekä pyrittävä yleisesti edistämään yhteistyötä. Näin ollen viranomaisen avustaa toista viranomaista toimivaltansa puitteissa ja tilanteen vaatimalla laajuudella. Poliisi on lain nojalla velvollinen auttamaan ensihoitoa toimittamaan hoidosta kieltäytyvä potilas lääkärin arvioon vasten potilaan tahtoa, jos potilas on esimerkiksi väkivaltainen tai ensihoitohenkilöstön turvallisuus on vaarassa (Mielenterveyslaki 1116/1990 § 31; Lönnqvist & Henriksson 2021.)

Työturvallisuuslaki 738/2002

Työturvallisuuslaissa todetaan seuraavaa:

1§ *Tämän lain tarkoituksena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennalta ehkäistä ja torjua työtapahtumia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden, jäljempänä terveys, haittoja. (Työturvallisuuslaki 738/2002)*

27§ *Työssä, johon liittyy ilmeinen väkivallan uhka, työ ja työolosuhteet on järjestettävä siten, että väkivallan uhka ja väkivaltatilanteet ehkäistään mahdollisuuksien mukaan ennakolta. Tällöin työpaikalla on oltava väkivallan torjumiseen tai rajoittamiseen tarvittavat asianmukaiset turvallisuusjärjestelyt tai -laitteet sekä mahdollisuus avun hälyttämiseen. (Työturvallisuuslaki 738/2002)*

Työtapaturmat

Työtapaturma on äkillinen, odottamaton, ulkoisten tekijöiden aiheuttama ja työntekijän loukkaantumiseen johtava tapahtuma työssä. Työtapaturmana pidetään tapaturmaa, joka on sattunut omaan työpaikkaan kuuluvalla alueella, matkalla kotoa työhön ja päinvastoin tai työnantajan määräämän työ- tai asiointimatkan aikana. (Työsuojelu).

Ensihoidon tehtävällä, jossa sairastuminen tai vammautuminen on tapahtunut työpaikalla, on ensihoidon ilmoitettava tästä hätäkeskukseen, jolloin hätäkeskus tekee poliisille tehtävän työtapaturmasta. Poliisi aloittaa työtapaturman tutkinnan, selvittää paikalla vallinneet olosuhteet, osalliset henkilöt, tapahtumien kulut ja aiheutuneet henkilö- ja omaisuusvahingot. Poliisitutkinnan tiedot lähetetään aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle, joka taas puolestaan arvioi onko työsuojelua koskevaa rikoslainsäädäntöä rikottu tapauksessa. (Poliisi)

Poliisijohtoiset tehtävät

Poliisilaissa (49 § 2) määritellään, että poliisitehtävän yhteydessä vammoja saaneelle tai vammoista ilmoittavalle henkilölle on annettava viivyttämättä hoitoa. Päivittäistehtävissä poliisi kohtaa potilaita, jotka tarvitsevat ensihoidon arviota sairauden tai vamman vuoksi. On myös erityistilanteita, joissa ensihoidon valmiutta, ammattitaitoa tai välitöntä läheisyyttä tarvitaan, kuten esimerkiksi piiritys-, pommi- tai panttivankitilanteet (Kuisma ym. 2018).

Poliisijohtoisiin tehtäviin kuuluvat tehtävät, joihin oletettavasti tai esitietojen perusteella liittyy rikos. Ensihoidolle yleisimpiä näistä ovat erilaiset väkivalta tilanteet, joissa potilaana voi olla tekijä, uhri tai molemmat. Väkivalta tehtävät luokitellaan ampumiseen, puukotukseen, potkimiseen/hakkaamiseen sekä epäselvään tekotapaan (Kuisma ym. 2018)

Näillä tehtävillä poliisi on johtovastuussa ja turvaa ensihoidon toiminnan niin kauan, että ensihoidolla on täysin turvallista toimia. Poliiseilla on myös koulutus ensiapuun, mutta lopullisen hoidon ja kuljetuspaikan arvioi ensihoito.

4 Opinnäytetyön asetelma ja menetelmä

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää teemahaastattelun avulla ensihoitajien kokemuksia tehtävistä, joissa oli tehty yhteistyötä poliisien kanssa. Haastateltavat rajattiin ensihoidossa työskenteleviin henkilöihin, jotka kertoivat omista kokemuksistaan yhteistyöstä. Halusimme haastattelun avulla nostaa esille yhteistyön kannalta tärkeät sekä haastavat asiat.

4.2 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on tyyliltään lomakehaastattelun ja avoimen haastattelun välimuoto ja se on strukturoidumpi kuin avoin haastattelu. Teemahaastattelussa aihepiiri ja teemat ovat kaikille osallistujille samoja, mutta niissä voidaan edetä joustavasti. Vapaalle puheelle annetaan tilaa, mutta haluttuun teemaan pyritään saamaan vastaukset kaikkien haastateltavien kanssa. Haastateltaviksi tulisi valita sellaisia henkilöitä, joilta parhaiten uskotaan saatavan aineistoa tutkittavaan asiaan liittyen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006)

Aineistoa ei teemahaastattelussa tarvitse analysoida tietyllä tavalla, vaan analyysi voidaan toteuttaa teemoittain tai myös kokonaan kvantitatiivisesti tai yhdistellen kvantitatiivisuutta ja kvalitatiivisuutta. Haastattelutyypille on kuitenkin tavallista analysoida aineisto teemoittain tai tyypeittäin. On kuitenkin tärkeää muistaa, etteivät ennalta asetetut teemat välttämättä ole ne teemat, jotka osoittautuvat analysointivaiheessa olennaisiksi sisältöä ja tutkimusaiheita jäsentäviksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006)

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena haastattelututkimuksena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tämän menetelmän avulla tarkoituksenamme oli ymmärtää tutkittavaa ilmiötä näkökulmien ja kokemusten kautta, jotta saisimme tutkittavasta aiheesta kokonaisvaltaisemman kuvan. Halusimme luoda näkökulmia, jotta ilmiötä ja aihetta voitaisiin jatkossa tutkia laajemmin. Kvantitatiivisesta tutkimuksesta poiketen, emme pyrkineet luomaan suoraa oletuksia, vaan avaamaan tietä uusille tutkimuksille.

Tiedonkeruun muotona haastattelu on joustava tapa kerätä tietoa ja kokemuksia ja se sopii hyvin erilaisiin tutkimuksiin. Haastattelussa niin vastaaja kuin haastattelijat ovat aktiivisessa roolissa, mikä esimerkiksi mahdollistaa haastateltavan motivoinnin, sekä tarkentavien kysymysten esittämisen (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Kysymykset suunniteltiin niin, että rajatun aihealueen sisällä vastaajalla oli mahdollista puhua vapaasti ja tuoda omia ajatuksiaan esiin. Kysymyksiä oli viisi, joista ensimmäinen toimi aiheeseen johdattavana kysymyksenä. Tämän jälkeen kysymykset johdattivat tarkempaan

pohdintaan yhteistyöstä niin, että vastaajat itse toivat esiin teemoja. Lopussa annettiin mahdollisuus tuoda esiin myös keinoja, joilla haastateltavat itse kehittäisivät yhteistyötä. (Liite 1).

4.3 Aineiston keruu

Aineisto kerättiin haastattelemalla henkilöitä, jotka toimivat tai ovat toimineet ensihoitajina. Haastateltavia etsittiin sosiaalisesta mediasta Facebook-ryhmästä, joka on tarkoitettu ensihoidon- ja pelastuksen ammattilaisille. Ryhmään laitettiin vapaamuotoinen kutsu, jossa ha lukkaita osallistujia pyydettiin ottamaan henkilökohtaisesti yhteyttä opinnäytetyöntekijöihin yksityisviesteillä. Haastateltavia saatiin kahdeksan, sekä varalle kolme henkilöä, mikäli ensimmäisistä ilmoittajista joku olisi perunut osallistumisensa. Haastateltavat valikoituivat ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuneille lähetettiin sähköpostitse virallinen kutsukirje (Liite 2).

Keräsimme aineiston haastattelemalla osallistujat Microsoft Teams -sovelluksessa. Valitsimme sovelluksen, joka on helppokäyttöinen ja jonka sisällä on sovelluksen oma litterointimahdollisuus. Ennen varsinaisia haastatteluja, teimme testihaastattelun. Tarkoituksena oli varmistua siitä, että sovellus on käytettävyydeltään ja ominaisuuksiltaan sopiva haastattelujen toteuttamiseen (tallentaminen ja litterointi). Haastatteluun kuului viisi avointa kysymystä, jotka käsittelivät ensihoidon ja poliisin yhteistyötä. Kysymyksillä pyrittiin saamaan esille yhteistyön hyviä sekä kehitettävissä olevia puolia. Kävimme läpi kysymykset ja sen, onko haastatteluun tarpeellista osallistua yksi vai kaksi haastattelijaa. Testihaastattelussa ilmeni, että yksi haastattelijaa riittää ja litterointi ominaisuus toimii tavalla, jota haluamme käyttää. Aikaa kului noin puoli tuntia, jonka avulla pystyimme antamaan varsinaisille osallistujille aika-arvion, kauanko haastattelu tulisi kestämään.

Jokainen haastattelu toteutettiin yksilöhaastatteluna, jossa paikalla olivat haastateltava ja toinen opinnäytetyön tekijöistä. Teknisten ongelmien vuoksi yksi haastatteluista käytiin puhelimen välityksellä. Haastattelu aloitettiin kertomalla haastateltavalle, että haastattelu tallennetaan ja litteroidaan. Haastateltavalle myös kerrottiin, että haastattelu on mahdollista keskeyttää. Keskeytyksen tapahtuessa tallennettu materiaali hävitettäisiin asianmukaisesti, eikä siihen asti saatuja tuloksia hyödynnettäisi opinnäytetyön tuloksissa. Haastattelu aloitettiin kysymyksellä, millaiseksi haastateltava kokee yhteistyön poliisin kanssa. Kysymys toimi aiheeseen johdattavana avauksena, johon haastateltava sai vastata sen pohjalta, mitä aiheesta ensimmäisenä mieleen tulee.

Avausvaiheen jälkeen täydensimme jo saatua aineistoa tarkentavilla kysymyksillä siitä, mitä jo mainituista asioista haastateltavat pitävät tärkeinä yhteistyön onnistumisen kannalta.

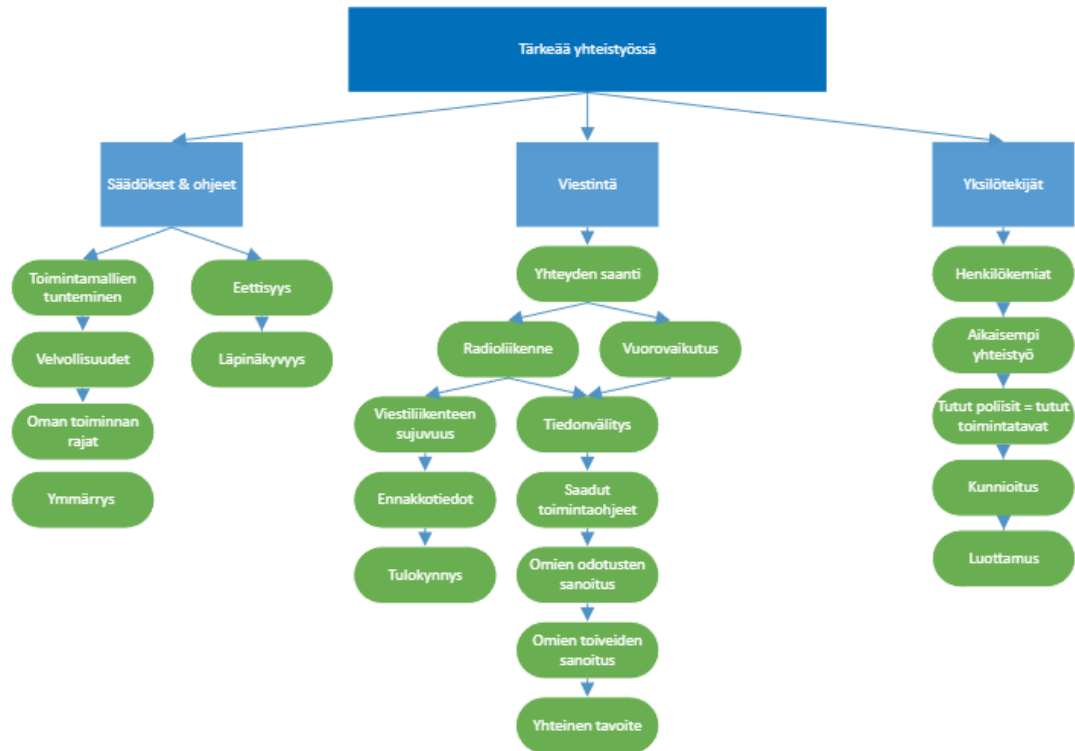
Tässä vaiheessa haastateltavat toivat itse esiin teemoja ja käsitteitä, joita he pitivät tärkeinä. Tärkeäksi koetut asiat toivat esille myös haasteellisiksi koettuja asioita. Haastaviksi koettujen asioiden jälkeen oli luonnollista kysyä haastateltavien omia ajatuksia siitä, kuinka haastattelussa esiin tulleiden yhteistyön kannalta tärkeiden osa-alueiden toteutumista voisi edistää ja kuinka haasteelliseksi koettuja asioita voisi kehittää.

4.4 Aineiston analysointi

Aineiston analysointiin käytimme apuna induktiivista, eli aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Induktiivinen sisällönanalyysi jaetaan kolmeen osaan. Ensimmäisessä vaiheessa haastattelumateriaali pelkistetään eli redusoidaan, mikä tarkoittaa sitä, että aineistosta jää jäljelle vain opinnäytetyön aiheeseen liittyvä materiaali. Toinen vaihe on ryhmittely eli klusterointi, mikä tarkoittaa samankaltaisten asioiden etsimistä aineistosta, niiden ryhmittelyä ja ryhmän nimeämistä ryhmän sisällön teeman mukaan. Kolmas vaihe eli abstrahointi tarkoittaa teoreettisten käsitteiden luomista aineistosta eritellyn merkityksellisen sisällön mukaan. Abstrahointi johtaa lopulta yhteen kaikkia alaluokkia yhdistävään luokkaan tai käsitteeseen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108–112)

Aineiston analysointi alkoi jo haastatteluhetkellä. Haastattelut tallennettiin ja litteroitiin. Haastattelussamme oli avoimia kysymyksiä, joihin vastattiin laajasti. Redusointi vaiheessa karsimme vastauksista pois osat, jotka eivät vastanneet opinnäytetyömme tarkoitukseen. Jäljelle jäi lauseita, joissa haastateltava vastasi suoraan kysymyksiin, mitä olimme hänelle esittäneet. Kysymyksiä oli viisi: millaiseksi hän kokee yhteistyön, mikä yhteistyössä on hyvää, minkä haastateltava kokee tärkeäksi, mitä tulisi kehittää ja ovatko tavoitteet yhtenäiset. Nämä pelkistetyt lauseet kerättiin yhteen kysymysten alle, jonka jälkeen pystyimme aloittamaan ryhmittelyn.

Pelkistetyistä lauseista etsimme samankaltaisuuksia vastaus kerrallaan, jotka luokittelimme alaluokiksi, eli klusteroimme. Tärkeäksi koetut asiat ja haastaviksi koetut asiat analysoitiin erikseen. Tärkeiksi koetut asiat redusointiin. Redusoidut käsitteet muodostivat kolme pääluokkaa, joita ovat säädökset & ohjeet, viestintä ja yksilötekijät. Kolmen pääluokan yhdistäväksi otsikoksi jäi ”tärkeää yhteistyössä”. (kuvio 1.) Haastaviksi koetut tekijät muodostivat myös kolme pääluokkaa, joita ovat resurssit, tieto ja viestintä (kuvio 2.)

Kuvio 1. Tärkeää yhteistyössä

Kuvio 2. Haastaviksi koetut tekijät

5 Tulokset

5.1 Taustatekijät

Tuloksia varten haastateltiin 8 ensihoitajaa. Haastattelijat tiesivät ennen haastattelua vain opinnäytetyön aiheen, joka käsittelee poliisin ja ensihoidon välistä yhteistyötä. Haastattelut litteroitiin ja litteroidut aineistot analysoitiin käyttämällä induktiivista sisällönanalyysia. Kaikkien haastattelujen materiaalia hyödynnettiin lopullisissa tuloksissa. Tuloksista käyvät ilmi haastateltujen subjektiivinen kokemus ensihoidon ja poliisin välisestä yhteistyöstä, heidän mielestään yhteistyön kannalta tärkeitä tekijöitä, yhteistyötä hankaloittavia tekijöitä, sekä heidän ajatuksiaan siitä, kuinka yhteistyötä voisi kehittää.

5.2 Haastateltavien kokemus ensihoidon ja poliisin välisestä yhteistyöstä

Kaikki haastateltavista kokivat poliisin ja ensihoidon välisen yhteistyön sujuvan pääsääntöisesti hyvin, mutta kokivat että yhteistyössä oli myös parantamisen varaa. Yleinen kokemus oli, että kun poliisia tehtävällä oikeasti tarvitaan, poliisien koettiin olevan motivoituneita tekemään yhteistyötä. Hyväksi ensihoitajat kokivat viranomaisverkon viestinnän, silloin kun se toimii. Lisäksi esille nousi henkilökemioiden merkitys yhteistyössä esimerkiksi silloin, kun kyse oli pienistä paikkakunnista ja poliisit olivat ennestään tuttuja.

5.3 Ensihoitajien yhteistyön kannalta tärkeäksi kokemat asiat

Haastateltavat kuvasivat yhteistyön sujuvuuden kannalta merkittäviksi asioiksi seuraavia asioita: viestiliikenne ja tiedonvälitys, vuorovaikutus, toimintamallit, ennakointi, henkilökehiä, ymmärrys oman ja toisen osapuolen toimintaa ohjaavista säädöksistä ja ohjeista, molempipuolinen ymmärrys toisen työnkuvasta ja toisen ammatin ja ammattitaidon kunnioittaminen. Esiin nousivat myös luottamus toisen toimijan ammattitaitoon ja poliisin toiminnan läpinäkyvyyteen ja eettisyyteen. Lähes kaikki haastateltavista kokivat, että yhteistyön onnistumiseksi ensihoidolla ja poliisilla tulee olla yhteinen tavoite ja yhtenevä näkemys siitä, mikä asiakkaalle on parhaaksi.

Toimintamallien tuntemista pidettiin poikkeuksetta tärkeänä. Molempien osapuolien tulisi tietää, mitä heiltä odotetaan ja mitkä ovat molempien ammattiryhmien velvollisuudet ja velvoitteet, sekä missä niiden rajat kulkevat. Lisäksi oman toiminnan sanoittamisen ja omien toiveiden ilmaisun ääneen toisen toimijan edustajalle koettiin edistävän yhteistyön onnistumista.

Viestiliikenteestä haastateltavat nostivat esille tärkeiksi asioiksi viestiliikenteen sujuvuuden ja sen, että molemmat ammattiryhmät tietävät, miten yksiköihin saadaan yhteys. Tärkeänä

pidettiin viranomaisverkon kautta annettuja toimintaohjeita ja ennakkointia tehtävälle lähtiessä, esimerkiksi tulokynnyksen ilmoittamista.

Haastatteluissa nousi esiin henkilökemioiden merkitys yhteistyön onnistumiselle. Haastatteltujen pääasiallinen kokemus poliisien kanssa työskentelystä oli positiivinen. Henkilökemioiden koettiin olevan parempia toimittaessa pienemmillä paikkakunnilla, missä poliiseja on vähemmän ja näin ollen tehtävällä on todennäköisimmin poliisipartio, jonka poliisit ovat jo tuttuja ja heidän kanssaan on tehty yhteistyötä aikaisemminkin.

5.4 Ensihoitajien kokemat haasteet yhteistyössä

Haastateltavat toivat ilmi omasta mielestään haastavia asioita ensihoidon ja poliisin välisessä yhteistyössä. Haastatteluissa nousi vahvasti esiin huoli poliisin resurssien riittämättömydestä. Resurssihin liittyen haastavaksi koettiin tietämättömyys tehtävälle liitetyistä yksiköistä, poliisin resurssipulan aiheuttamat viiveet ja se miten viiveet vaikuttavat ensihoitajien työturvallisuuteen ja mahdollisuuteen hoitaa oma ensihoidollinen tehtävänsä. Haastatteluissa nousi esiin tilanteita, joissa väkivaltaa kohdanneelle potilaalle ei kyetä antamaan ensihoidon toimesta apua, koska ei ole poliisia turvaamaan ensihoidon toimintaa, tai poliisi on liian kaukana eikä ensihoitoa ehditä siitä syystä antamaan. Resurssipulan koetaan myös vaikuttavan VARO-henkilöiden kohtaamiseen. Resurssien vähyyden koettiin vaikuttavan työturvallisuuteen välillisesti siten, että ensihoito ei saa poliisia turvaamaan ensihoitotehtävää VARO-henkilön luona, ellei konkreettista uhkaa ole ensin käyty toteamassa.

Suurella osalla haastateltavista nousi esiin epätietoisuus toisen ammattiryhmän työstä, ja sitä ohjaavista toimintaohjeista ja säädöksistä. Hankalaksi koettiin muun muassa se, että poliisin toiminta ei aina näyttäytyä avoimena ensihoidolle. Haastatteluissa mainittiin, että haasteena on usein se, ettei ensihoidossa täysin tunneta tai ymmärretä poliisin työtehtäviä ja kriteerejä poliisin saamiseksi, tai sitä, kuinka poliisin tehtävän kiireellisyys määräytyy. Haasteeksi mainittiin tässäkin vaiheessa epätietoisuus toiminnasta VARO-henkilöiden kohdalla. VARO-tietoja sisältävässä tehtävässä poliisien odotettiin varmuudella liittyvän tehtävälle, mutta haastatteluissa esiin nousseiden kokemuksien mukaan yhä useammin itsensä täytyy ensin altistaa mahdolliselle vaaralle, jotta poliisipartio tehtävälle liitetään. Haastatteluissa koettiin, että poliisin toiminta on salaista, jonka vuoksi ymmärrys voi tehtävillä ja päivittäistoiminnassa jäädä vajaaksi.

Vastuun jakaminen tehtävillä, joihin liittyy kolmas ammattiryhmä tai laitos, aiheutti pohdintaa. Esimerkiksi nostettiin tehtävät, joihin tuli hälyttää sosiaalitoimi tai potilas/asiakas tuli kuljettaa tutkimuksiin sairaalan sisälle rikosoikeudellisista syistä, esimerkiksi seksuaalirikollinen tai -uhri.

Viestiliikenteessä haasteeksi koettiin kommunikaation käynnistäminen, eli epätietoisuus siitä, onko tehtävälle liitetty partiota, ja jos on niin mikä partio. Kun näihin on saatu vastaus, niin partion tavoittaminen on koettu pääsääntöisesti helpoksi. Esille tuli yksittäisiä kokemuksia myös siitä, että poliisipartio ei aina kuuntele virve-liikennettä. Haastatteluissa tuli kuitenkin esille, että varsinainen viestintä voisi olla myös selkeämpää sen suhteen, mitä osapuolet toisiltaan odottavat ja haluavat. Tiedon saannin yhteistehtävillä katsottiin riippuvan myös poliisin tilannejohtajasta. Kokemuksena oli, että tietoa saatiin tehtävästä tavalla tai toisella, mutta tilannejohtajan ollessa kiireinen ja kiinni tehtävän suorittamisessa, tieto tuli ensihoidon yksikölle kolmannelta osapuolelta, jolloin koettiin, että tiedonjakamisessa saattaa olla puutteita. Kommunikointia ei koettu vaikeaksi, kun ensihoito ja poliisi olivat fyysisesti samassa paikassa.

Kerätyssä aineistossa haasteiksi mainitaan myös yksittäisien poliisien ennakkosenteet eri potilasryhmiä tai ensihoidon tehtävää kohtaan. Osa haastateltavista kokee, että poliisi kyseenalaistaa tarvetta tulla tehtävälle, mikä haastaa ensihoidon arviota ja ennakkotietoja. Ennakkosenteita ei tuotu esiin välttämättä potilaiden kuullen, mutta niiden koettiin jossain määrin vaikuttavan negatiivisesti yhteistyön sujuvuuteen.

Kiire ennen tehtävää ja tehtävän aikana koettiin haastatteluissa haasteeksi. Sen koettiin vaikuttavan kommunikoinnin onnistumiseen. Kiireen koettiin hankaloittavan yhteyden saamista tehtävälle liittyneeseen poliisipartioon, mutta sen koettiin myös hankaloittavan yhteisen toimintasuunnitelman tekemistä, sekä palautteen antamista puolin ja toisin tehtävien jälkeen.

5.5 Kehitysideoita

Haastatteluissa kysimme haastateltavilta, miten he itse kehittäisivät ensihoidon ja poliisin välistä yhteistyötä. Haastatteluissa nousi laajasti esiin koulutuksen tarve jo alalle opiskellessa, ja siihen liittyen yhteiset toimintaharjoitukset poliisin kanssa. Kouluihin haastateltavat toivoivat esimerkiksi molemmille aloille luennoitsijoita käsiteltävistä ammattiryhmistä.

Suurin osa haastateltavista oli sitä mieltä, että poliisin ja ensihoidon toimintamalleja tulisi valtakunnallisesti yhtenäistää. Esille nostettiin avunannon yhtenäistäminen siten, ettei avunsaanti olisi riippuvaista poliisin kenttäjohtajan henkilökohtaisesta näkemyksestä. Yleinen näkemys oli, että kun apua tehtävälle pyydetään, niin sitä yleensä myös oikeasti tarvitaan. Avunannon saamista tulisi helpottaa. Lisäksi toivottiin selkeyttä vainaja tehtäviin ja ohjeiden yhtenäistämistä maanlaajuisesti, jotta tehtävät olisivat sujuvampia molempien ammattiryhmien osalta.

Yhteiset harjoitukset opiskeluaikana ja työelämässä oli merkittävä toive. Tämän lisäksi ehdotettiin, että ensihoitajien olisi hyödyllistä päästä tutustumaan poliisien työnkuvaan muutamana työvuoron ajaksi, ja päinvastoin. Yhteisten harjoitusten, koulutuspäivien ja työhön tutustumisen kautta uskottiin parantavan yhteistyön sujuvuutta tiedon ja sen kautta ymmärryksen, sekä siinä samassa ryhmäytymisen kautta. Halua käydä dialogia eri ammattiryhmien välillä oli paljon. Tässä korostettiin keskustelua kenttätyöntekijöiden kesken, ei pelkästään johtoportaiden välillä. Tietosuojalain koettiin kuitenkin hieman haittaavan toisen työhön tutustumisen mahdollisuuksia.

Päivittäiseen toimintaan ehdotettiin resurssien tiedottamista, millaisella kokoonpanolla poliisit ovat työskentelemässä ja onko esimerkiksi pienemmällä paikkakunnilla partiota saatavilla, ja jos ei, kuinka pitkään viiveeseen tulisi ensihoidossa varautua.

5.6 Yhteinen tavoite

Viimeisenä haastateltavilta kysyttiin, kokivatko he, että ensihoidolla ja poliisilla on yhteinen tavoite. Tämä jakoi mielipiteitä ja haastateltavilla oli näkemuseroja aiheeseen. Osa haastateltavista mielsi, että tavoitteet eivät ole samat, eivätkä pidäkään olla. Suurin osa haastateltavista koki, että ensihoidolla ja poliisilla on sama tavoite, mutta se voi muuttua tai jopa häiriintyä, mikäli ei ole tarpeeksi tietoa toisen ammattiryhmän toiminnasta. Vastauksissa mainittiin, että muutosta yhteistyöhön on tullut vuosien saatossa parempaan suuntaan.

6 Johtopäätökset

6.1 Johtopäätökset omista tuloksista

Kun tarkastelimme kaikkien haastateltavien vastauksia, voimme todeta, että yhteistyössä toteutetut tehtävät toimivat, mutta parantamisen varaa on. Tietoisuuden lisääminen toisen ammattista nousi asiaksi, jota jokainen haastateltava toivoi lisää. Vaikka ammattien työnkuvat eroavat toisistaan, molemmissa toimitaan asiakkaan tai potilaan parhaaksi henkeä ja terveyttä uhkaavissa tilanteissa. Jos yhteistyö ei toimi, voi se pahimmillaan aiheuttaa potilaan vammautumisen tai menehtymisen, mutta myös vaarantaa ensihoidon ja poliisin työturvallisuutta.

Yhteistyön sujuvuuteen vaikuttaa suoraan poliisien resurssointi. Riittävät resurssit poliisin päivittäistoiminnan toteuttamiseen mahdollistavat poliisien liittämisen myös ensihoidon tehtäville. Poliisien resurssien riittävyys vaikuttaa suoraan myös ensihoitajien työn sujuvampaan suorittamiseen, sekä parantaa ensihoitajien työturvallisuutta. Riittävät resurssit vähentäisivät poliisin tehtävien priorisoinnin tarvetta, mahdollistaisi paremmin poliisin liittämisen etupainotteisesti ensihoidon tehtäville, joihin liittyy VARO-tieto, ja lyhentäisivät poliisin tavoittamisaikaa.

Vastausten perusteella ensihoitajat toivovat valtakunnallisesti yhteisiä toimintaohjeita. Jotta toimintaohjeet olisivat kattavat ja toimivat, täytyy ohjeiden laatijoiden olla perehtyneitä molempien ammattien työhön vaikuttaviin säädöksiin ja lakeihin. Lisäksi kehitysehdotuksia olisi hyvä ottaa vastaan heiltä, jotka toimivat kentällä.

Suomessa ei toistaiseksi ole valtakunnallisesti yhteisiä toimintaohjeita ja tämän mahdolliseen laatimiseen kuluisi pitkä aika. Paikalliset ohjeet tunnettiin vastaajien kesken hyvin, mutta yhteisharjoituksia tarvitaan, jotta näiden tunteminen ja noudattaminen olisi varmempaa.

6.2 Johtopäätökset poliisiammattikorkeakoulun tuloksista

Opinnäytetyötä toteutettiin rinnakkain Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa, jotka toteuttivat kirjallisen haastattelun poliisien kokemuksista yhteistyöstä. Haastattelujen tulokset käytiin läpi yhdessä poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa ja tarkastelussa tuli esiin paljon yhtäläisyyksiä.

Molemmissa haastatteluissa kaikilla vastanneilla oli hyviä kokemuksia yhteistyöstä, osan mielestä yhteistyö oli jopa parantunut viime aikoina. Kaikki ensihoitajat ja suurin osa haastatelluista poliiseista olivat sitä mieltä, että jonkinlaiset yhteisharjoitukset toisivat kaivattua

kehitystä yhteistyöhön ammattikuntien välille. Vastauksissa oli myös eroavaisuuksia yhteisharjoituksista. Eriävät mielipiteet perusteltiin pitkällä työkokemuksella ja sillä, että molempien ammattien tulisi keskittyä omaan tehtäväänsä.

7 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää ensihoitajien kokemuksia yhteistyöstä poliisien kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää kokemusten perusteella, onko yhteistyö toimivaa, mitkä asiat ovat yhteistyössä tärkeitä ja mitkä asiat ensihoitajat kokevat haasteellisiksi. Näiden tulosten perusteella halusimme tuoda esiin sen, onko yhteistyössä asioita, joihin voisi vaikuttaa esimerkiksi lisäkoulutuksella tai yhteisillä harjoituksilla.

Ensihoidon ja poliisin yhteistyöstä on hyvin vähän tutkittua tietoa tai tilastoja, vaikka ammattien välistä yhteistyötä on päivittäin. Vili Honkanen on opinnäytetyössään käyttänyt Poltrip-järjestelmään kirjattuja hätäkeskuksen välittämiä virka-aputehtäviä, joihin liittyy mielenterveysasiakas. Vuonna 2017 tehty opinnäytetyö käyttää määriä vuosilta 2010 (2383 tehtävää), 2015 (2944 tehtävää) ja 2016 (3552 tehtävää) (Honkanen Vili, 2017). Tilastot ovat vanhoja ja kattavat ainoastaan mielenterveyteen liittyvät tehtävät. On kuitenkin selvää, että yhteistyö tehtäviä on enemmän ja ne ovat vuosien saatossa lisääntyneet. Kun tehtävien määrä kasvaa, mutta resursseja ei ole, työ- ja potilasturvallisuus väistämättä kärsii.

Tarkastelimme lopuksi myös kolmea opinnäytetyötä, jotka jollain tavalla käsittelivät ensihoidon ja poliisin yhteistyötä eri tilanteissa. Jokaisessa työssä mainittiin, että yhteistyö on hyvää, mutta yhteisharjoituksia kaivattiin (Honkanen 2017, Koistinen & Sutinen 2018, Nieminen & Ruotsalainen 2011). Toiveita on siis ollut jo pidemmän aikaa, mutta niihin ei ilmeisesti ole vielä tartuttu.

Jatkotutkimuksen aiheena voisi olla se, millä tavoilla kehittämistä voisi toteuttaa. Vastauksissa ensihoitajien puolella oli toiveita, että asiaan paneuduttaisiin enemmän jo opintojen aikana, poliisien puolelta toiveet painottuivat työelämässä toteutettaviin harjoituksiin. Mikäli yhteisiä harjoituksia ei kyetä järjestämään, luennoitsijat tai valtakunnallisesti yhteiset ohjeistukset nähtiin myös vaihtoehtoina. Harjoitusten ja koulutusten lisääminen vaativat molemmista ammattikunnista resursseja, jotka tänä päivänä ovat tiukassa.

Vaikka yhteistyö koetaan molempien ammattien puolesta toimivaksi, kyseessä ovat vaativat ammatit, jotka ovat tekemisissä vakavien asioiden kanssa. Parempi yhteistoiminta ei tule huonontamaan ammattilaisen, asiakkaan tai potilaan asemaa, minkä vuoksi näemme yhteistyön kehittämisen vain hyvänä ja kannattavana asiana.

Eettiset näkökulmat ja luotettavuus

Opinnäytetyömme suunnittelussa ja toteutuksessa huomioimme luotettavuuden ja eettisyyden, sekä toimimme Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) ja suomalaisen tiedeyhteisön laatiman tutkimuseettisten ohjeiden mukaisesti. Hyvässä tieteellisessä käytännössä

tunnustetaan tiedeyhteisö ja noudatetaan niiden hyväksytyjä toimintatapoja. Näitä toimintatapoja ovat esimerkiksi yleinen huolellisuus tutkimustyössä, rehellisyys, tutkimustulosten esittäminen ja niiden arviointi (HTK).

Työmme teoriaosassa käytimme tutkittua tietoa, jota etsimme luotettavista lähteistä, jotka olivat yleisesti tieteen parissa hyväksytyjä. Opinnäytetyössämme pääosassa oli ammattilaisten arvokkaat kokemukset kentältä. Lähteinä käytimme myös kirjallisuudesta ensihoidon oppimateriaaleja.

Opinnäytetyössämme käsiteltiin haastateltavien henkilötiedoista vain nimiä. Nimiä käytettiin vain kutsuprosessin aikana ja haastatteluiden aikana, mikäli haastateltavat tulivat haastatteluun omilla nimillään. Litterointivaiheessa nimet poistettiin dokumenteista.

Opinnäytetyössä kerätyn aineiston luotettavuuteen vaikutti haastateltavien hankinta ensihoidolle suunnatussa sosiaalisen median palvelussa. Sosiaalisessa mediassa voi esiintyä jonain toisena henkilönä. Suljettuunkin ryhmään voi päästä, vaikka ei alalla työskentelisykään, huolimatta ryhmän ylläpitäjien seulonnasta. Lisäksi kyselyyn voi vastata henkilöitä, joilla kokemukset eivät ole tuoreita ja jotka eivät välttämättä täysin kuvaa nykyistä tilannetta.

Prosessin aikana arvioimme jatkuvasti myös omaa toimintaamme. Työssämme otimme huomioon eettisyyden puolelta tekijöiden omat kokemukset kentältä. Emme antaneet omien tunteuksiemme sekoittaa työmme laatua ja pyrimme olemaan puolueettomia.

Lähteet

- Aira A. Toimiva yhteistyö - Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot. 2012 (n.d.). [online] Available at: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37743/9789513947088.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 12.8.2022
- Anita Saaranen-Kauppinen & Anna Puusniekka. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. <<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>>. Viitattu 07.10.2022
- Hallintolaki 434/2003. Annettu Helsingissä 6.6.2003. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>. Viitattu 4.1.2022.
- Helminen, Klaus & Kuusimäki, Matti & Rantaeskola, Satu 2012: Poliisilaki. Helsinki. Talentum.
- Honkanen Vili. 2017. Poliisin ja ensihoidon yhteistyö virka-aputehtävällä mielenterveyslain perusteella, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/123346/ON_Honkanen_V.pdf?sequence=1&isAllowed=y Viitattu 20.10.2022
- Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK). Tiedevilppi. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk> . Viitattu 4.1.2022.
- Isoherranen K. 2012. Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Väitöskirja
- Koistinen, Sutinen 2018, Poliisin ja ensihoidon yhteistoiminta väkivaltatehtävällä, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/141893/ON_Koistinen_%20ja_Sutinen.pdf?sequence=1&isAllowed=y Viitattu 17.10.2022
- Kuisma, Markku & Holmström, Peter & Nurmi, Jouni & Porthan, Kari & Taskinen, Tuomas 2018: Ensihoito. 6.-7. painos. Helsinki. Sanoma Pro Oy
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785 Viitattu 4.1.2022
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994. Annettu Naantalissa 28.6.1994. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940559> Viitattu 4.1.2022.
- Latva-Teikari Kati, 2020, Ambulanssissa tarvitaan jopa käsirautoja: Kun potilas on väkivaltainen, kyytiin istuu poliisi, <https://yle.fi/uutiset/3-11393769>, Viitattu 20.10.2022

Lewis, L. K. 2006. Collaborative interaction: Review of communication scholarship and a research agenda. *Communication Yearbook* 30, 197–247

Nieminen, Ruotsalainen 2011, Ensihoitoyksikkö poliisijohtoisilla tehtävillä, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/36931/Ruotsalainen_Pekka_Niemi-nen_Petri.pdf?sequence=1&isAllowed=y Viitattu 17.10.2022

Mielenterveyslaki 1160/1990. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19901116> Viitattu 20.12.2021

Määttä, T. & Harve-Rytsälä, H. 2021. Ensihoitopalvelun organisointi. Teoksessa Kuisma, M., Holmström, P., Nurmi, J., Porthan, K. & Puolakka, t. (toim.) Ensihoito. Helsinki: Sanna Pro Oy.

Poliisi, työtaturmat, <https://poliisi.fi/tyotaturmat> Viitattu 20.11.2021

Poliisilaki 872/2011. Annettu Naantalissa, 22.7.2011.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110872#L1P12> . Viitattu 4.1.2022

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017, Annettu Helsingissä 24.8.2017. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170585> Viitattu 12.10.2022

Suomen perustuslaki 731/1999. Oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731> Viitattu 12.10.2022

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Työsuojelu, työterveys- ja työtaturmat, <https://www.tyosuojelu.fi/tyoterveys-ja-tapaturmat/tyotaturmat> Viitattu 20.11.2021

Työturvallisuuslaki, 738/2002 Annettu 1.1.2003

Vainionpää, T & Peräjoki, K & Hiltunen, K & Porthan, K & Taskinen, J & Boyd, J & Kuisma, M 2012: Integrated model for providing tactical emergency medicine support (TEMS): analysis of 120 tactical situations. *The Acta Anaesthesiologica Scandinavica* 2012:56, 158-163.

Valvira, Hoidon tarpeen arviointi, https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/hyva-ammattinharjoittaminen/hoidon_tarpeen_arviointi Viitattu 6.11.2021

Liite 1. Haastattelukysymykset

Kysymykset

1. Millaiseksi koet yhteistyön ensihoidon ja poliisin välillä?
2. Mitkä asiat mielestäsi ovat tärkeitä ensihoidon ja poliisin yhteistyössä?
3. Mitkä asiat mielestäsi voivat vaikeuttaa yhteistyötä?
4. Miten itse kehittäisit/muuttaisit yhteistyötä?
5. Koetko, että ensihoidolla ja poliisilla on tehtävillä yhteinen tavoite?

Vastauksiin voidaan esittää tarkentavia kysymyksiä.

Liite 2. Saatekirje

Arvoisa haastateltava!

Olemme LAB-ammattikorkeakoulusta ensihoitajaopiskelijat Kaisa ja Lauri. Etsimme opin-
näytetyötämme varten haastateltavaksi perus- sekä hoitotason ensihoitajia, jotka työsken-
televät tällä hetkellä ensihoidossa. Haluamme työssämme perehtyä ensihoidon ja poliisin
yhteistyöhön ja siihen vaikuttaviin tekijöihin. Tavoitteenamme on kerätä laadullista tietoa
siitä, millaiseksi yhteistyö koetaan ensihoitajien näkökulmasta ja miten yhteistyötä voisi
tuoda monipuolisemmin esille -jo koulutuksen aikana.

Haastateltavana toimii 6–8 ensihoidossa työskentelevä hoitajaa. Haastattelut järjestetään
Teams-kokouksina, jotka tallennetaan. Tallennuksesta ilmoitetaan etukäteen osallistujille.
Osallistumalla kokoukseen hyväksyy tallennuksen. Tallennukset litteroidaan, eli kunkin ky-
symyksen keskeinen sisältö raportoidaan kirjallisesti. Litteroinnin yhteydessä haastatelta-
vat/osallistujat anonymisoidaan, eli osallistujien henkilöllisyys ei ole tunnistettavissa lopul-
lisessa raportissa.

Osallistuminen haastatteluun on vapaaehtoista ja osallistujalla on mahdollisuus keskeyt-
tää haastattelu. Mikäli osallistuja haluaa keskeyttää haastattelun, ei jo saatuja tietoja tulla
käyttämään lopullisessa työssä.

Haastatteluissa saatujen tulosten perusteella pystymme tuomaan esille ensihoidon ja po-
liisin yhteistyössä toimiviksi koettuja toimintamalleja ja mahdollisia kehityskohteita. Tulok-
set luovutetaan poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoille, jotka tekevät opinnäytetyötä sa-
masta aiheesta poliisin näkökulmasta.

Valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseuksessa.

Kiitos haastatteluun osallistuville!

Ystävällisin terveisin,

Kaisa Kurtti ja Lauri Lassila

